



**LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO
PETICIJŲ KOMISIJA**

**IŠVADA
DĖL AUDRONĖS REMEIKIENĖS PETICIJOS**

2023 m. balandžio 19 d.
Vilnius

Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisija 2023 m. balandžio 19 d. posėdyje iš esmės išnagrino Audronės Remeikienės peticiją ir priėmė sprendimą teikti Seimui išvadą atmesti šioje peticijoje pateiktą pasiūlymą pakeisti Lietuvos Respublikos darbo kodeksą ir nustatyti, kad darbuotojui už atostogų laiką būtų mokamas ir vidutinis darbo užmokestis, ir atostoginiai. Sprendimas priimtas, atsižvelgus į Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos argumentus, kurie pateikiami šioje išvadoje.

Peticijoje nurodoma, kad darbuotojas, kuris per mėnesį uždirba 500–1000 eurų, negali kokybiškai atostogauti, todėl siūloma pasinaudoti kitų valstybių, pavyzdžiui, Vokietijos, praktika, ir nustatyti, kad darbuotojui už atostogų laiką būtų mokamas ir vidutinis darbo užmokestis, ir papildomai atostoginiai.

Pažymėtina, kad kasmetinės atostogos – tai laisvas nuo darbo laikas, suteikiamas darbuotojui pailsėti ir darbingumui susigrąžinti, mokant jam atostoginius (Darbo kodekso 126 straipsnio 1 dalis), kasmetinių atostogų laiku darbuotojui paliekamas jo vidutinis darbo užmokestis (atostoginiai) (Darbo kodekso 130 straipsnio 1 dalis). Taigi, darbuotojas kasmetinių atostogų metu nedirba, o už šį laikotarpį jam mokami atostoginiai.

Taip pat pažymėtina, kad ir Lietuvos Respublikoje, ir Vokietijos Federacinėje Respublikoje atostoginiai skaičiuojami pagal darbuotojo vidutinį darbo užmokestį. Lietuvoje atostoginių skaičiavimo tvarką reglamentuoja Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. birželio 21 d. nutarimu Nr. 496 „Dėl Lietuvos Respublikos darbo kodekso įgyvendinimo“ patvirtintas Vidutinio darbo užmokesčio skaičiavimo tvarkos aprašas, kurio 5.1 papunktis nustato, kad apskaičiuojant darbuotojo vidutinį darbo užmokestį skaičiuojamasis laikotarpis yra 3 paskutiniai kalendoriniai mėnesiai, einantys prieš tą mėnesį, už kurį (ar jo dalį) mokamas vidutinis darbo užmokestis. Vokietijoje atostoginių skaičiavimo tvarką reglamentuoja Federalinis atostogų įstatymas, kuris nustato, kad atostogų užmokestis apskaičiuojamas remiantis vidutiniu darbo užmokesčiu, kurį darbuotojas gavo per trylika savaičių iki atostogų pradžios.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad darbdaviai gali priimti vietinius norminius teisės aktus, kurie reglamentuotų visų ar dalies darbuotojų darbo sąlygas ar tvarką darbovietėje (Darbo kodekso 3 straipsnio 7 dalis), nustatyti darbo sutarties sąlygas, gerinančias darbuotojų padėtį, lyginant su ta, kuri nustatyta Darbo kodekse ar kitose darbo teisės normose (Darbo kodekso 33 straipsnio 4 dalis), sudaryti kolektyvines sutartis, gerinančias darbuotojų padėtį, lyginant su ta, kuri nustatyta Darbo kodekse ar kitose darbo teisės normose (Darbo kodekso 193 straipsnio 3 dalis). Vadovaujantis Darbo kodekso 138 straipsnio 5 dalimi, darbo teisės normose ar darbo sutartyse gali būti nustatytos ilgesnės trukmės ir kitų rūšių atostogos, papildomos lengvatos pasirinkti kasmetinių atostogų laiką, nustatyti didesni mokėjimai už kasmetines ir tikslines atostogas, negu nustato šis kodeksas. Taigi, nei Lietuvos, nei Vokietijos darbo teisės normos nenumato dvigubo atostoginių apmokėjimo, tačiau darbdaviai gali vietiniuose norminiuose teisės aktuose, darbo sutartyse ar kolektyvinėse sutartyse susitarti, kad darbuotojams būtų mokami dvigubai didesni atostoginiai nei numatyta įstatyme. Paminėtina geroji Lietuvos įmonių praktika, pavyzdžiui, UAB „Philip Morris Lietuva“ kolektyvinės sutarties 7.2.6 punktas įtvirtina atostogų priedą visiems darbuotojams, kurie dirba pagal neterminuotas darbo sutartis arba terminuotas darbo sutartis, kai sutarties laikotarpis ilgesnis nei šeši mėnesiai.

Socialinės apsaugos ir darbo ministerija atkreipė dėmesį ir į tai, kad Lietuvos Respublikos trišalėje taryboje buvo ne kartą diskutuota dėl kasmetinių, tikslinių, pailgintų ar papildomų atostogų, jų suteikimo bei trukmės, tačiau socialiniai partneriai niekada nekėlė klausimo dėl atostoginių skaičiavimo tvarkos pakeitimo ar atostoginių didinimo.

Manytina, kad dabartinis atostoginių skaičiavimo reglamentavimas yra tinkamas ir atitinkantis sąžiningumo, teisingumo bei teisėtų lūkesčių principus. Nustačius privalomą dvigubai didesnių atostoginių mokėjimą visiems darbuotojams, reikėtų didžiulių papildomų lėšų iš valstybės ar savivaldybės biudžetų ir privataus verslo.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos peticijų įstatymo 12 straipsnio 3 dalimi ir Seimo Peticijų komisijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Seimo 1999 m. lapkričio 11 d. nutarimu Nr. VIII-1408 „Dėl Seimo Peticijų komisijos nuostatų patvirtinimo“, 28 punktu, Seimo Peticijų komisijos išvada dėl A. Remeikienės peticijoje pateikto pasiūlymo atmetimo teikiama Seimui, taip pat siūloma įtraukti į Seimo pavasario (VI) sesijos darbotvarkę Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisijos išvados dėl Audronės Remeikienės peticijos“ projektą.

Komisijos pirmininkas

Edmundas Pupinis